

ШЪРУД АНДЕРСЪН НЯМАМ ОЩЕ ШЕСТНАДЕСЕТ ГОДИНИ

Превод от английски: Ани Друмева, 1984

chitanka.info

Тя продължаваше да държи на това. Шепнеше го вечер в обора след прекарания в царевичните ниви ден. Баща ѝ тъкмо доеше една крава. Джон чуваше как млякото удря стените на кофата. Когато шумът спря, трябваше да се скрият в някоя празна конска ясла.

Той притискаше тялото ѝ към дъсчената стена. Усещаше я мека, отпусната в ръцете си. Влюбен ли беше? Не знаеше. Струваше му се, че е влюбен.

През седмиците, докато работеше във фермата на баща ѝ — помагаше при прибирането на есенната царевица — имаше моменти, когато бе искал да се ожени за нея. Каза ѝ го.

— Ще се оженим ли? — попита той.

— Не — отговори тя. — Нямам още шестнадесет години.

— А другото? — каза той.

— Не. И това не — отвърна тя. — Още не — каза тя. — Нямам още шестнадесет години.

Нощем, в леглото, той мислеше за това.

„Много глупаво ще бъде да се ожения сега“ — помисли си той. Нямахме никакви пари, а и не искаше да продължава така — да си остане цял живот ратай.

Тя смайваше с отношението си към всичко това. Бяха разговаряли, Джон твърдо беше поставил въпроса.

— Хайде, нека — казваше той.

— Никой няма да разбере — казваше той.

— Хайде, нека само веднъж — умоляваше той.

Той говореше и говореше, преувеличаваше страданията си, болката си, безсънието си. Заплашваше да си замине.

— Моля те, недей — казваше тя. — Остани. Не е много време. Догодина ще стана на шестнадесет години.

Тя продължаваше да държи на своето. Беше нежна, с яркочервени петна на бледите си бузи. Устните ѝ изкушаваха, очите ѝ изкушаваха.

Беше необикновено пряма, не се изненада от думите на Джон, когато той започна да я увещава. Разбра го веднага.

Тя идваше да работи на полето заедно с Джон и с баща си.

Джон се бе хванал на работа във фермата. Беше есента на същата година, когато през пролетта се бе върнал от Първата световна война.

„Ще работя — помислил си бе той. — Ще започна каквато и да е работа, да кажем, за една година. Няма да харча моите си пари.“

През войната си беше спестил малко пари, скрил ги беше. Те не бяха много.

Войната, пътуванията, непознатите места, планините, морето, фактът, че живееш в чужда страна — всички тези неща го бяха направили неспокоен. Не знаеше какво иска.

— Искам я, но не ми се ще да се връзвам, все още не.

Беше се върнал в родния си град Мичиган заедно с други войници. Посрещнаха ги с почести, а в кметството направиха банкет. Той и другите войници отново бяха наречени герои. Струваше му се, че това са празни приказки. Беше късметлия, не бе участвал в никакви сражения. Беше само на деветнадесет години, а онова момиче от фермата, Лилиан, бе едва на петнадесет. Когато след войната се прибра у дома и го обявиха за герой, той разговаря с другите мъже, които бяха служили в армията.

— Всички тези приказки — това е глупост — каза той.

— Дрънкат ни врели-некипели — каза той.

Не можа да намери никаква работа. Когато отиде на фронта, беше зарязал работата си в един автомобилен завод в Детройт. Не искаше да се връща там. В завода работеше на поточна линия.

Работата му беше дошла до гуша. Така казваше.

— Всичко това е глупост — каза той. — Не отидох, за да ставам герой. Заради работата отидох. Не можех да спя добре нощем.

— Добре — говореше той. — Ще се помотая наоколо.

Отначало мислеше да поскита малко. В Мичиган живееше един старец, който беше сакат. Мичиган се намираше близо до по-големия град Каламанзу, където се провеждат големи състезания с двуколки и старецът бил ездач. Сега държеше гараж, но все още имаше две-три добри двуколки. По време на състезание паднал от двуколката и си счупил бедрото. Не го наместили добре. Той ходеше смешно, клатушкайки тялото си.

Веднъж спря Джон на улицата. Преди войната и преди Джон да отиде в Детройт, той беше работил при този човек, чието име беше Ярдли. Тогава Джон беше на шестнадесет години. Стана коняр. Полудял беше по конните състезания.

— Ако искаш пак да работиш при мен, ела — каза му човекът.

Каза, че вече имал двама души в обора си.

— Нямам нужда от друг, поне засега, преди да започнат състезанията, но ако искаш, ела.

— Няма да ти плащам нищо. Можеш да се грижиш за Уот Чанс — каза той.

Уот Чанс беше тротър^[1]. Тригодишен кестеняв жребец. Бърз беше.

— Грижи се за него през зимата и го раздвижвай нагоре-надолу. Работата няма да е много. Не мога да ти плащам нищо, но ще дойдеш да живееш при мен. Ще спиш и ще се храниш при мен.

Ярдли каза, че предлага това на Джон, защото се възхищава от момчетата, които са имали смелостта да отидат и се бият за родината си. Отидоха в обора, Ярдли се клатушкаше зад Джон. Дъвчеше тютюн. Непрекъснато плюеше. Влязоха при коня.

За Джон това беше изкушение. Отиде да погали коня. Прекара ръка по гърба му и надолу по краката. „Бива си го“ — помисли си той.

Спомни си скитането от град на град. След време можеше да стане ездач. Завладя го старата мечта. Ярдли щеше да участва в състезанието на половин миля. С такъв добър кон като Уот Чанс можеха да направят нещо.

Джон имаше малко пари. Колкото да влезе. Можеше да заложи няколко пъти.

Спомни си прекаранията заедно с другите коняри нощи в непознатите градчета. Щяха да пият, щеше да има леки жени. Той стоеше и гледаше коня.

„Не-е — помисли си той. — Трябва да зарежа всичко това.“

„Спортните ездачи — помисли си той, — какво ли могат да постигнат те.“

— Ще помисля. Ще ти кажа — отговори той на Ярдли. Тръгна да се разходи.

„Няма как“ — рече си той. Беше спестил малко пари през войната. Като хлапе по хиподрумите се бе научил да играе на зарове. Играл беше в лагера, във Франция, на парахода на отиване и на връщане.

Искаше да отиде при Ярдли, но се чувстваше гузен. Заради сестра си. Майката на Джон беше умряла и сестра му се грижеше за семейството.

Баща му беше без работа и сестрата на Джон, три години по-голяма от него, искаше двамата братя на Джон да завършат училище.

„Би трябвало да й кажа за парите, да й ги дам“ — помисли си той.

„Не мога“ — мислеше той.

Струваше му се, че ако даде парите, които бе спечелил на зарове, ще пропадне.

„Да можех да отида на училище сега, поне за две-три години“ — помисли си той.

Можеше да започне търговия, да се издигне. Виждаше се като човек с положение, с пари в джоба и с хубави дрехи на гърба.

„Ако успея да постигна това, тогава ще съм в състояние да направя десет пъти повече за хлапетата“ — помисли си той.

Струваше му се, че всичко зависи от това да получи образование. „Ако не направя това сега, свършено е с мен.“ Ако не получише образование, щеше да си остане такъв, какъвто беше — неудачник, работник, човек, на когото му остава да прекара живота си в калта.

Съществува стълба, която човек трябва да изкачи. Образованието дава възможност за това.

„Добре — каза си Джон. — Но тази година ще жертвам учението. Ще жертвам и онова, което искам да стана — ездач.“ Джон беше завършил основно училище. Имаше намерението по-късно със спестените пари да отиде да учи някъде, например в някое търговско училище.

Той познаваше един младеж, който учеше в зъболекарско училище. Джон мислеше, че би могъл да направи същото. Друг младеж пък учеше в някакво далечно училище за поправка на часовници.

„Така май ще е по-добре“ — помисли си той.

Започваш с поправка на часовници. Спестяваш пари. По-късно отваряш магазин, където ще се продават и бижута. Продаваш пръстени и часовници. Много вероятно е да се ожениш за някое богато момиче.

Може би баща й ще бъде онзи, който ще те подкрепи в търговията. Когато въртиш вече собствена търговия, ако искаш, можеш да притежаваш и собствени коне.

Тогава ще наемеш някой да се грижи за магазина. Ти ще ходиш на надбягвания. Ще яздиш собствените си коне.

Една нощ Джон се качи на товарния влак и тръгна да търси работа от град на град. Мислеше си, че ще спечели някакви пари, за да изпрати вкъщи. Много скоро свършиха и малкото, които бяха в джоба му, и трябваше да се захване с каквото и да е. Беше стигнал Охайо, намираше се в едно градче в Охайо. Започна работа при фермера. Режеше царевица. Това беше нова работа за него. Струваше му се доста тежка, но се справяше добре.

Името ѝ беше Лилиан и баща ѝ и майка ѝ бяха възрастни. На Джон му изглеждаха възрастни. Този човек, баща ѝ, работеше на изполица. Навремето имал собствена ферма, но както той каза на Джон, не му провървяло и я загубил.

Жена му беше дребна, със светли очи: като на Лилиан — си мислеше Джон.

Майката беше прегърбена по особен начин. „Сигурно са женени отдавна“ — помисли си Джон. Той винаги правеше така, чудеше се на хората, мислеше за тях. „Чудно ми е, дали когато човек остарее и живее с жена си, му е весело“ — помисли си той. Те имаха четири деца, трите от тях бяха големи и всичките бяха женени. Бяха се разпръснали. Лилиан разказа всичко това на Джон, когато идваше на полето, където той режеше царевица.

Хареса му от пръв поглед. „О, господи! Страшно ми харесва!“ — помисли си той. Беше дребна, но можеше да реже царевица като мъж. Беше срамежлива и в същото време смела. Изглеждаше слаба, а всъщност беше силна. Работата беше нова за Джон и тя непрекъснато му показваше как да работи. Съществуваше някакъв ритъм. Скоро се научаваш да си почиваш, без да спиращ.

Трябваше да реже високата царевица, да я носи на кръстеца. Придържаше я с едната ръка, а с другата въртеше ножа. За да се справи с това, трябваше по определен начин да държи тялото си, за да балансира тежестта. Ако знаеш как, става два пъти по-лесно. Тя показва на Джон как да прави това.

Двамата разговаряха, разговаряха. Когато баща ѝ беше при тях и работеше с тях, те работеха мълчаливо, той непрекъснато я гледаше, а

и тя него, а когато баща ѝ отиваше в обора или в къщата, те си говореха. Това беше нещо ново за Джон. Наблюдаваше я. „Чудно ми е дали ще се съгласи“ — мислеше си той.

„Не изглежда толкова малка“ — мина му през ума. Веднага разбра, че и тя го харесва.

Разговаряха нощем. Нощите бяха лунни.

— Хайде да идем да поработим малко — казваше тя. Не се бяха уговаряли Джон да работи нощем, но той отиваше. С удоволствие отиваше.

Баща ѝ, фермерът, не идваше нощем. Казваше, че е уморен. Казваше, че старее. Веднъж тя разказа на Джон за една от сестрите си, която бе омъжена и живееше с мъжа си, железничар, в друг град. Сестрата беше петнадесет години по-голяма от Лилиан.

— Тя се омъжи на петнадесет години, но аз няма да направя това — каза тя. Джон искаше да попита дали сестра ѝ не се бе омъжила принудително. Не посмя. — Как мислиш, защо съм дошла на този свят толкова късно? — попита тя. Зададе въпроса на Джон и се засмя.

— Според мен са били доста стари за тази работа — каза тя.

Непрекъснато говореше на Джон разни дързости.

Вечер, докато работеха на лунна светлина в царевичната нива, разговаряха през цялото време. На Джон тя не му се струваше малка. „Може би защото се е родила толкова късно“ — мислеше си той. Мислеше си, че тялото ѝ е хубаво като на жена. Изглеждаше необикновено зряла за годините си.

Работеха заедно на една голяма нива и в част от нея царевицата бе вече орязана. Можеха да виждат отвъд голото място. По земята лежаха жълти тикви. Отвъд голото място, където лежаха кръстците, имаше гора. Джон изпитваше необикновеното чувство, сякаш е сам с нея на място, където преди не е стъпвал човек. „Нещо като в райската градина“ — помисли си той. Винаги когато беше с нея на полето, далеч от къщата, особено вечер, чуваше необикновени звуци, понякога духаше вятър. Листата по клоните се извъръщаха към стволите. Падаха. Вятърът ги гонеше из голото стърнище. Приличаха на тичащи дребни създания. „Чудно ми е защо я пускат“ — мислеше си той. Мислеше, че може би искат да я омъжат. „Тогава сигурно ще трябва да остана при тях и да работя за нищо, както при Ярдли“ — мислеше си

той. Беше му разказала за сестра си. „Хващам се на бас, че затова се е омъжила за железничаря“ — каза си той.

Говореше и за листата, които се гонеха по земята.

— Гледай! — каза ѝ той.

Натрупаната на кръстци царевица го накара да си спомни живота в армията. Оттатък голото място, където царевицата беше вече орявана, се виждаха нивите на другите ферми. Наоколо беше равно. Двамата виждаха оряваната вече и натрупана на кръстци царевица по другите ниви.

Джон непрекъснато ѝ говореше. Никога преди не бе говорил така. Говореше за кръстците, които стояха на лунната светлина. Казваше, че приличат на войска. Когато заговореше, ставаше по-смел. Докато не започнеше да говори, не можеше да я докосне, едва след това можеше.

Тази нощ не работиха много. Отиде при нея и я прегърна през раменете. Той беше доста висок, а тя — ниска. Стойки така, той ѝ говореше за сухите листа, които се гонят по земята, и за лекото им шумолене. Представяше си, че има друг свят извън този, в който живееха, свят на малки живи същества, мъже и жени като тях, но малки.

— Не по-големи от ей толкова нà — каза той. Показа ѝ пръста си до най-горната свивка. Започна да фантазира. Каза ѝ, че малките хора живеели денем в гората, че се криели там.

— Виж, сега излизат да играят — каза той. — Те са мъже и жени като нас, но не се женят.

Две сухи листа прехвъркваха покрай тях.

— Гледай — каза той. Те стояха мълчаливи. Прекъснаха работата и отидоха до оградата. Беше я прегърнал. Накара я да сложи глава на рамото му. Главата ѝ едва стигаше дотам. Ножовете, с които режеха царевицата, паднаха на земята.

Той говореше ли, говореше. Разказа и за живота в армията, за нещата, които бе виждал.

После ѝ разказа за момичето, с което веднъж прекарал.

— Бях по-малък от теб тогава — започна той. Каза ѝ, че тя била от някакво малко градче. — Бях на конни състезания. Един по-голям от мен, който работеше с нашия екип, ми намери момиче.

Каза ѝ, че то дошло с една своя приятелка вечерта на панаира, където били те. Другият отстъпил едно от момичетата на Джон да го заведе в някоя празна конска ясла.

Разказа ѝ какво чувствал тогава, как не можел да говори с момичето, колко бил възбуден.

— Беше ми за първи път — каза той. Тръпка премина по тялото ѝ и той я притисна по-силно.

Продължи да говори, прегръщайки я и съвсем не се чувстваше така, както с момичето в обора.

— Страхувах се от нея, а от тебе не — каза той.

— Приятно ли беше? — попита тя и той отговори, че било приятно.

Такава си беше тя. Струваше му се, че отговаря напълно на изискванията му — умът ѝ, цялата, — нито се страхуваше, нито се срамуваше.

— Когато стана на шестнадесет години, ще го направя — каза тя. — Няма да чакам повече.

Между тях нещо се бе родило и продължаваше да присъства. Присъстваше на лунната светлина, когато двамата замръкнаха в царевичната нива. В обора. Нощем горе в къщата. Той се качваше при нея. Качваше се бос. Баща ѝ хъркаше, майка ѝ хъркаше. Изчакваше да чуе хъркането и се качваше при нея.

Стаята ѝ се намираще на горния етаж.

Баща ѝ и майка ѝ спяха долу. Тя му каза, че може да се качва при нея. Бяха му дали стая на долния етаж.

— Качи се при мен. Искam да се качиш — каза тя.

Джон мислеше, че ще полудее. Беше силен. Работата никак не го уморяваше.

„Ще ѝ предложа да се оженим“ — помисли си той.

После си помисли: „Не! Няма!“, но го направи и тя се засмя.

— Не, няма да стане — каза тя.

Беше доволен, че родителите ѝ са бедни. Приличаха толкова много на неговите, си помисли той. Непрекъснато си мислеше, че ако се оженият, той никога вече няма да може да отиде на училище и няма да може да се издигне.

За това не ѝ каза нищо. Когато не беше с нея, насаме, ставаше като луд. Но когато беше с нея в обора — докато баща ѝ доеше кравите — и силно я прегръщаше, или на полето, или когато се качваше нощем при нея, го обземаше необикновено спокойствие.

Тя бе постлала до леглото си на пода едно одеяло. Каза му, че може да легне на него.

— В това няма нищо лошо — каза тя.

Каза, че даже и да имало, това не я интересувало. Тя лягаше на ръба на леглото си. Леглото беше ниско. Тя се надвесваше над него. Ръцете ѝ бяха малки и твърди.

— Кажи нещо — казваше тя и понякога той наистина заговорваше.

— Както там при листата, когато се гонят около нас — казваше той.

Той лежеше така и шепнеше, понякога тя се навеждаше и се целуваха. Искаше му се да я дръпне надолу, да я накара да дойде при него, да се бори с нея, докато тя се предаде, но някаква необяснима причина го възпираше да направи това.

Той говореше ли, говореше. Никога преди това не бе говорил по този начин. Не можеше да каже кое от всичкото, което ѝ казваше, беше истина, кое — измислица.

Понякога я умоляваше, ставаше неспокоен, но тя успяваше да го успокои.

— Не мога. Нямам още шестнадесет години — казваше тя.

Казваше му, че трябва да изтече почти цяла година, преди да може да направи това. Усмиваше се нежно.

— Ако искаш, стой и чакай, ако не — замини и се върни — казваше тя.

— Ако заминеш и не се върнеш навреме... — смееше се тя.

Смехът ѝ го успокояваше. Приличаше, мислеше си той, на стена. „Няма смисъл да се опитвам да пробия стена“ — мислеше си той. Понякога вечер се качваше безшумно горе и дълго говореше, а после се натъжаваше. Сълзи напиреха в очите му.

— Моля те, моля те — казваше той.

— Успокой се — отговаряше тя. — Когато стана на шестнадесет години.

Непрекъснато повтаряше това. Думите ѝ звучаха в главата му като песен. Трябваше да се откаже от намерението си. Стоя, докато издържа, после избяга. Бе слязъл от стаята ѝ. Нощта беше лунна и студена. Лежал бе на одеялото до леглото ѝ.

— Когато стана на шестнадесет години.

— Когато стана на шестнадесет години.

Беше млад и една година му се струваше безкрайно дълго време. Ако можеше да бъде през цялото време с нея, ден и нощ близо до нея, тогава можеше да издържи.

През нощта се прибра в стаята си и разбра.

„Това е, защото не приличам на нея — помисли си той. — Тя може да чака, а аз не мога.“

Облече се и тихо се измъкна от къщата. Тръгна по окъпаното в лунна светлина шосе.

Тя притежаваше нещо здраво като стомана, а той — не. Баща ѝ му дължеше малко пари, които той не получи, но това не го интересуваше. Когато стигна шосето, изведнъж се почувства горд. „Успях да се овладея“ — си помисли накрая и гордо закрачи напред.

„И все пак, тя няма още шестнадесет години“ — помисли си той.

---

[1] Тротър — състезателен кон, който бяга тръс — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.